

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА“ НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за члана прве класе управе вароши Београда Богољуба М. Вучићевића, комесара топчидерске полиције у рангу члана прве класе исте управе, по службеној потреби; и

за члана прве класе управе вароши Београда Милорада Наумовића, члана друге класе исте управе.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 25. септембра 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, поставити:

за начелника четврте класе округа приштевског Василија Б. Алексића, начелника прве класе среза прилиског.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 12. октобра 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за физикуса округа скопљанског, Др. Николу Ђорића, физикуса округа врањског, по потреби службе;

за физикуса округа битољског, Др. Александра Протића, лекара среза копаоничког;

за физикуса округа кумановског, Др. Ахила Михајловића, лекара среза моравског;

за физикуса округа ново-пазарског, Др. Стевана Вишека, лекара среза расинског;

за физикуса округа приштевског, Др. Димитрија Марића, лекара среза ражањског;

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 11. октобра 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за лекара среза крушевског округа битољског Др. Мапојла Папа Мапојловића практичног лекара из Крушева;

за лекара среза охридског Др. Александра Крстића;

за контрактуалног лекара среза флоринског Др. Виктора Кине;

за лекара среза валандовског Др. Ристу Пешића — Гостушког;

за контрактуалног лекара среза ђевђелиског Др. Александра Ђурића;

за контрактуалног лекара среза неготинског округа кавадарског Др. Душана Гузину;

за лекара среза кумановског Др. Душана Челића;

за лекара среза сјеничког Др. Александра Павићевића;

за контрактуалног лекара среза шарпланинског Др. Милована Лопчића секундарног лекара болнице Данила I;

за лекара среза приштинског Др. Петра Јовановића;

за лекара среза феризовићског Др. Владимира Церовића;

за лекара среза скопљанског Др. Косту Чохапића;

за лекара среза гиљанског Др. Петра Јовановића—Јежина лекара сухумске болнице у Русији.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 11. октобра 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за начелника прве класе среза битољског Василија Стојиљковића, начелника исте класе среза љумског; и

за секретара треће класе начелства округа тетовског Светозара Поповића, начелника исте класе среза доњо-дебарског, — обојницу по службеној потреби.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 12. октобра 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за начелника треће класе среза прилиског Мирослава Жупањевца, начелника исте класе среза флоринског, по службеној потреби.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 12. октобра 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за начелника треће класе среза неготинског округа кавадарског, Живојина Ст. Видаковића, начелника исте класе среза митровичког; и

за начелника треће класе среза митровичког, Радисава Ђ. Недића, начелника исте класе среза неготинског, округа кавадарског, — обојицу по потреби службе.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 15. октобра 1913. год. у Београду.

Узазом Његовог Величанства Краља Петра I на предлог Министра Унутрашњих Дела решено је:

да се Глиша Елезовић, секретар прве класе начелства округа тетовског;

Андра Гроздановић, полициски писар прве класе среза доњо-полошког;

Јован Ђорђевић, полициски писар прве класе среза флоринског;

Цветко Ђорђевић, полициски писар прве класе начелства округа дебарског;

Сотир Ђорђевић, полициски писар прве класе среза доњо-дебарског;

Јован Цакић, полициски писар прве класе среза митровичког;

Јован Ристић, полициски писар прве класе среза кумановског;

Марко Церић, полициски писар прве класе начелства округа кумановског;

Цветко Стаматовић, полициски писар прве класе среза вучитрског;

Милан Никишић, полициски писар прве класе среза гиљанског;

Стојан Дајић, полициски писар прве класе среза феризовићског;

Ђорђе Продановић, полициски писар прве класе среза подримског;

Богољуб Пајантић, полициски писар прве класе среза горског;

Никола Голубовић, полициски писар прве класе начелства округа призренског;

Величко Јовановић, полициски писар друге класе среза лабског;

Лазар Орловић, полициски писар друге класе начелства округа тетовског;

Глигорије Дракаловић, полициски писар друге класе начелства округа кавадарског;

Гаврило Костић, полициски писар треће класе среза скопљанског;

Предраг Ђорђевић, полициски писар треће класе среза шарпланинског;

Марко Петровић, полициски писар треће класе начелства округа тетовског;

Милорад Закић, полициски писар треће класе среза бродског; и

Риста Михаиловић, полициски писар треће класе среза прилинског, — који су на ова звања постављени наредбом Врховног Команданта Војске, разреше од њихове досадашње дужности.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 12. октобра 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за полициског писара друге класе начелства округа скопљанског Михаила М. Стевановића, извршитеља општине шабачке;

за полициског писара треће класе начелства округа ужичког Анђелка Дрндаревића, полициског писара исте класе среза брзо-паланачког, по молби;

за полициског писара треће класе среза брзо-паланачког Милана Марковића, полициског писара исте класе начелства округа ужичког, по службеној потреби;

за полициског писара треће класе среза подгорског, округа призренског, Милана Николића, полициског писара исте класе среза љумског, по службеној потреби;

за полициске писаре треће класе начелства округа дебарског: Драгутина Поповића и Николу Радивојевића, полициске писаре исте класе среза љумског, обојицу по службеној потреби и Драгојла Ж. Михаиловића, пређашњег полициског практиканта;

за полициске писаре треће класе среза скопљанског: Радомира Станковића, полициског писара исте класе среза доњо-дебарског, по службеној потреби и Јанићија Константиновића, практиканта окружног суда у Пљевљу;

за полициске писаре треће класе начелства округа кумановског: Михаила Ст. Јанковића, полициског писара исте класе начелства округа дебарског, по службеној потреби и

Александра Ристића, практиканта врањског првостепеног суда;

за полициског писара треће класе начелства округа кавадарског Цветка Јосића, полициског писара исте класе начелства округа дебарског, по службеној потреби;

за полициског писара треће класе среза њеђелиског Косту Науновића, апсолвираног правника;

за полициског писара треће класе среза кумановског Ђорђа М. Росића, практиканта ужичког првостепеног суда;

за полициског писара треће класе среза митровичког Радоја Влајковића, деловођу општине суводањске;

за полициског писара треће класе среза вучитрског Александра А. Лазаревића, полициског практиканта у оставци;

за полициског писара треће класе среза лабског Александра Божиновића, практиканта градског и средњег суда у Лесковцу;

за полициског писара треће класе среза гиљанског Јосифа Милутиновића, практиканта среза пчињског;

за полициског писара треће класе среза феризовићског Душана Здравковића, практиканта среза мачванског;

за полициског писара треће класе среза подримског Петра Раденковића, практиканта среза моравског, округа нишког;

за полициског писара треће класе среза горског Тому Ђорђевића, практиканта среза млавског;

за полициског писара треће класе среза шарпланинског Лазара Савића, практиканта среза ражањског;

за полициског писара треће класе начелства округа призренског Живка Томића, пређашњег полициског практиканта;

за полициске писаре треће класе начелства округа тетовског: Драгутина М. Лазовића, практиканта среза трнавског и Михаила Барбуловића, практиканта пожаревачког првостепеног суда;

за полициског писара треће класе среза доњо-полошког Драгишу Б. Поповића, пређашњег полициског практиканта;

за полициског писара треће класе среза бродског Војислава Лазаревића, практиканта среза парафинског;

за полициског писара треће класе среза флоринског Косту Алексића, практиканта среза алексиначког; и

за полициског писара треће класе среза прилиског Михаила Андрејевића, практиканта среза јасеничког, округа крагујевачког;

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 12. октобра 1913. год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ЗАДРУЖНО НАСЛЕДНО ПРАВО

ПО

ГРАЂАНСКОМ ЗАКОНИКУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

(НАСТАВАК)

Али, у колико је реч о његовом делу, задругар има право њиме у целини располагати, по принципу слободе располагања на случај смрти, принцип постављен у §-у 476. Грађ. Зак., који вели „Све имање, било оно од предака наслеђено или прибављено и стечено, сматра се као сопственост, с којим сваки располагати може по својој вољи“. Из овога прописа излази да један задругар може располагати како оним што му у старини (добра од предака наслеђена) припада, тако и оним што му припада у приповку и приплоду (оно што је он сам стекао).¹⁾ Разуме се да и овде добијају своју важност прописи о законском делу синова односно кћери (§§. 477. и 478. Грађ. Зак.) као и прописи о законском делу који је удовици обезбеђен у погледу њенога удовичкога ужитка (Законодавно Решење од 2. Марта 1855. год., 36. VIII, стр. 57., код §-а 412. Грађ. Зак.). Али ако *de cuius* (завешталац) нема ни мушке ни женске деце, или ако се ова налазе у једном од случајева егзекуције (§. 480. Грађ. Зак.), тада он може

располагати целокупним имањем својим: задруга нема, у том погледу, никакво право које би ову слободу диспозиције завештаоца крњило.

Завештаоцу је до воље да свој део, сасвим или парцијално, да било коме од задругара, и ту може одредити себи за наследника (ако је случај тестаменталног) и кога од даљих сродника, било коме изван задруге, сроднику или несроднику. У првом случају, задруга се, после смрти завештаоца, не мора поделити, пошто је наследник задругар, већ се она може продужити, са том само изменом што ће сада задругар кога је *de cuius* одредио за наследника имати већи део у задружној имаовини него дотле. Исто тако задруга се може наставити и онда ако је наследник неко лице изван задруге, само ако је оно мушко и ако је сродник задругарима, и под условом, наравно, да оно дође да са осталим задругарима заједно живи и ради, пошто, као што знамо, без заједничкога живота и рада нема задруге. Али, ако је наследник лице које не може да буде задругар, зато што је, н. пр., то лице несродно, па ма и било мушко, или је женско, па ма и било сродно, или ако је и мушко и сродно али неће да уђе у састав задруге или га ова неће да прими као задругара, тада ће задруга делимично престати, она ће престати у границама наслеђенога имања: у тим границама имаћемо сада, у место задруге, обично смесништво, а и овога ће нестати, када наследник наслеђени део одвоји.

Живојин М. Периф.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

О ИСТУПИМА

од

Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

а) Радња се састоји дакле у *кривом мерењу било правим било лажним мерама од стране трговца и у опште продаваца*. У т. 2 реч је према томе, у колико она важи, о превари.

1° Лажно мерење *правом* мером је нарочита врста преваре иступне из § 391, к. з.

(1) Сматра се као нарочита врста преваре с једне стране зато, што је извршилац трговац и у опште продавац, а с друге зато, што је средство обмане криво мерење. Под „продавцем“ се има разумети сваки продавац изузев касапе, за које важи § 369 т. 7. к. з., кантарције, за које важи § 382 т. 3 к. з. и пиљаре на пијаци, за које важи § 383. т. 1 к. з.

(2) Да би ова превара била *иступна*, потребно је, да штета не прелази вредност од триста гроша чаршијских (59·40 дин.).

2° Лажно мерење *кривом* мером из § 382 т. 2 к. з. је *иступна* нарочита врста преваре кривом мером из § 254 т. 4 к. з. В. о превари кривим мерењем *Живановић* Посебни Део § 60 IV 4.

(1) Овде је потребно, да је извршилац *трговац и продавац у опште*. Шта се има

разумети под продавцем в. горе 1° (1). Ако извршилац није продавац, има се применити §§ 369 т. 7 (за касапе), 382 т. 3 (за кантарције) одн. 383 т. 1 к. з. (за пиљаре).

(2) В. горе 1° (2)

3° Колико је пута криво мерено, толико иступних превара ове врсте постоје¹⁾.

б) Ако је употребљена *лажна мера*, постојаће само превара, а не идеални стицај између ње и држања лажне мере из чл. 27. упут. о надз. над мер. Овај други иступ консумован је првим.

в) *Кривац*. — Потребан је наравно умишљај, пошто је овај иступ једна врста преваре. Он се састоји у свести код извршиоца, да криво мери.

г) В. 9 в.

3. Кантарција за свако криво и лажно мерење“.

а) Радња се састоји дакле у *лажном (кривом) мерењу од стране кантарције* било кривом било лажном мером.

1° Овде је дакле реч о превари при мерењу од стране кантарције. Да би она била иступна, потребно је, да штета не прелази вредност од триста гроша чаршијских (§ 391 к. з.). Иначе би постојала преступна превара из § 252. к. з. или из § 254 т. 4. к. з. (мерење кривим мерама). Уп. горе 2 а.

2° Колико је пута лажно мерено, толико иступних превара ове врсте постоје.

3° *Специјалан* је *услов инкриминације* околност, што извршилац мора бити *кантарција*. Иначе би постојала превара из § 391 к. з.

4. Продавац, који у брашно, маст, лој, восак и тим подобна друге ствари мање вредности умеће, смерајући на већу добит“.

а) Радња се састоји дакле у *уметању ствари мање вредности у брашно, маст, лој, восак и овима подобне ствари од стране продавца*.

1° Овде је према томе реч о једној *припремној* радњи за превару, и законодавац је због њене важности изузетно инкриминишо. В. *Живановић* Посебни Део II § 60 VIII 1.

2° Без значаја је вредност ствари, у коју је уметнута ствар мање вредности.

3° Без значаја је, у којој је количини уметнута у брашно и т. д. друга ствар мање вредности. Довољно је, да је ова сразмерно мање вредности од оне.

4° Ствар, у коју се умеће друга ствар, треба да је маст, брашно и т. д. или која друга њима *подобна* ствар. Под тиме се има има разумети свака ствар, у коју се може уметнути као у брашно и т. д. друга ствар мање вредности.

5° Ако је извршилац продао брашно, маст и т. д., у које је уметнуо другу ствар мање вредности, постојаће превара. Према вредности она ће бити иступна (§ 391 к. з.) или преступна (§ 252 к. з.).

б) *Кривац*. — Виност није потребна.

в) В. 9 в.

¹⁾ Прот. *Ценић* 902, према коме ипак постоји само једно кривично дело, што се начином изражавања у закону не може правдати.

¹⁾ Ово је несумњиво осим случаја породичне завештине (видекомиса — §§. 465. и 467. Грађ. Зак.) резерва коју чинимо због §-а 466. Грађ. Зак., где стоји: „Ово расположење (— реч је о породичној завештини —) само ће онај чинити моћи који је сам оно имаће стекао и себи прибавио; следователно ако би други ко то исто урадио тестаментом, нема силе ни важности“. Како се има схватити овај пропис? Значи ли он да појединци не могу да направе предметом породичне завештине оно што су они сами наслеђем (законским, тестаменталним, уговорним) добили, већ да се та завештина може расподелити само на она добра која је *de cuius* прибавио каквим актом *inter vivos*? Ако § 466. значи то, онда он представља један знатан изузетак од правила постављенога у §-у 476. Грађ. Зак. који, као што смо горе видели, не прави, кад је реч о власти појединаца да располагају тестаментом (уговором на случај смрти) својом имаовином, никакву разлику између добара стечених наслеђем и добара стечених актима *inter vivos*, изузетак за који ми не бисмо могли открити разлоге. Или § 466. хоће само да каже то да *de cuius* не може, ни у случају породичнога видекомиса, располагати оним што није његово, и тада би овај пропис био једна примена §-а 27. и 211. Грађ. Зак. Не улазећи у расправу овога питања, јер томе није овде место, приметимо само то да Г. А. Ђорђевић даје §-у 466. Грађ. Зак. онај први смисао, што се види из његове расправе: *Наследно Право по нашем Грађанском Законику*, штампане у Браничу (год. 1903. и 1904. — в. свеску за Децембар 1903. год., стр. 456. и 457.). У истом смислу и Д. Матић, *op. cit.*, част I, стр. 629. и 630. (§ 466.).

5. Продавац, који би у брашно, жито и тим подобна одозго бољу робу метуо, а одоздо лошију“.

а) Радња се састоји дакле у стављању у брашно, жито или коју другу подобну ствар одозго боље а одоздо лошије робе од стране продавца.

1° В. а 1°. В. Живановић Посебни Део II § 60 VIII 2.

2° Без значаја је вредност ствари онако измешане.

3° Уп. 4 а 3°.

4° Ако је извршилац продао онако измешану ствар, постојала би превара. Према вредности она ће бити иступна (§ 391 к. з.) или преступна (§ 252 к. з.).

б) Кривац. — В. 4 б.

в) В. 9 в.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ТУМАЧЕЊЕ ЧЛАНА 53. В. ЗАКОНА О ОПШТИНАМА У ВЕЗИ СА § 112. И 132. КРИВИЧНОГ ЗАКОНА

Закон о општинама, у извесним својим члановима, постарао се, да за часнике општинске буду изабрана она лица, која ће највише гаранција давати, да ће дужности своје како треба отправљати и општинску власт најдостојније представљати. Тако чланом 53. в. закона о општинама предвиђено је: „за председника, подпредседника, кметове и остале општинске часнике не могу бити изабрани они, који су редовним или дисциплинарним судом осуђивани за безчасна дела или за злочинства и преступе учињене из користољубља, као и за дела из § 112. кривичног закона, док не прође пет година од дана, када су повратили грађанску част.“

По § 112. и 132. кривичног закона казниће се затвором до пет година онај општински часник „који само узме од новаца или ствари, које је по службеној дужности примио или чувао, да се с њима послужи“; „исто тако да се казни и онај, који од таквих новаца или ствари другоме на послугу или иначе на приватну потребу изда, изузимајући случај о привременом издавању плате чиновницима и служитељима, о чему и особити прописи постоје“.

По §§ 18., 34., и 38., кривичног закона: ко се осуди на смрт или на робију губи по самом закону, чим му пресуда извршеном постане, сва она права, која сачињавају грађанску част; казна губитка грађанске части не може се никад сама за себе мити само уз коју другу спо-

редну казну досудити, већ једино уз коју другу главну казну предвиђену кривичним законом, и то само у оним случајевима, које је закон изриком предвидео; губитак грађанске части, после издржане или опрштене главне казне, може трајати најмање годину дана а најдуже пет година, како коме суд досуди.

Закон за поједина кривична дела, која улазе у категорију преступних дела, и која се казне по томе затвором, предвиђа изриком као споредну казну губитак грађанске части. Такав је случај са деликтом учињеним у вршењу званичне дужности из § 127. кривичног закона.

Према раније потенутим прописима из кривичног закона, а пошто за дело из § 112. у вези са § 132. кривичног закона није изрично предвиђена као споредна казна губљење грађанске части, — закључује се, да се за ово дело никад кривац не може осудити и на губитак грађанске части.

Али, како члан 53. в. закона о општинама наређује, да часник општински не може бити онај, који је осуђен за безчасно дело или за злочинство или преступ учињен из користољубља, као и за дело из § 112. кривичног закона, док не прође пет година од дана, када је повратио грађанску част, и како кривац не може за дело из § 112. кривичног закона да буде осуђен и на губитак грађанске части, — настаје спорно питање: шта управо значе горње речи из члана 53. в. закона о општинама, курсивом исписане, и да ли једно лице, које је било судском пресудом осуђено за дело из § 112. кривичног закона, рецимо на неколико месеци затвора, може одмах после издржане казне бити бирано и изабрано за општинског часника и на дужности часничкој остати, без обзира на рок о коме има помена у члану 53. в. закона о општинама?

Мора се признати, да је закон у овоме нејасан, и да му треба коментара.

Нема сумње, да је законодавац хтео да и оно лице, које је осуђено за дело из § 112. кривичног закона, не буде за извесно време часник општински. Та намера законодавца очигледна је, кад је у члану 53. в. закона о општинама ставио речи „као и за дела из § 112. кривичног

закона“. — Али да је законодавац хтео у ствари рећи, да часник општински не може бити онај, који је осуђен за дело из § 112. кривичног закона док не прође пет година од када поврати грађанску част, не може се претпоставити, јер би то била бесмислица, пошто то дело не повлачи никад губитак грађанске части, а да је законодавац бесмислице наредио, то се не сме узети. И онда, какав је смисао хтео законодавац дати својим речима?

Могло би се рећи, да је законодавац имао намеру, да одстрани од часничког положаја осуђеника за дело из § 112. кривичног закона једино за време докле траје изречена казна затвора а не и за извесно време после издржања казне. Јер, заиста, ни у једном другом законском пропису нема помена о томе, да осуђеник због дела, које није безчасне и које не повлачи губитак грађанске части, неће моћи да буде општински часник; те, осуђено лице на више-годишњи затвор због каквог обичног преступног дела може бити бирано за општинског часника и за време издржања осуде, пошто према члану 32. и 53. в. закона о општинама таквоме лицу није одузето активно и пасивно бирачко право (претпостављамо, да се издржавање затвара завршава пре него што би протекло рок од три године из члана 101. закона о општинама). — Али, налазимо, да се овакво тумачење не може узети за тачно. Зашто би закон онда правио разлику између дела из § 112. кривичног закона и кога другог преступног дела кад је реч о пасивном бирачком праву по закону о општинама, и зашто би давао првом делу друге последице, — кад у ствари води рачуна једино о факту: трајању изречене казне затвора! Нелогично би било, признати да је законодавац хтео следеће случајеве расправити на овакве начине: једном осуђенику за дело из § 112. кривичног закона, који је тек издржао казну више-годишњег затвора, дати пасивно бирачко право; другом осуђенику за исто дело, који је осуђен на месец дана затвора не дати право да буде биран на општинском збору, зато што се још налази на осуди.

Свакојако, да је законодавац имао сасвим другу намеру, али да је није најлепше кроз стила сировео:

Законодивац је несумњиво хтео, да се и после издржане осуде из § 112. и 132. кривичног закона за извесно време не може бити часник општински. То време треба одредити. Ми налазимо, да то време почиње тећи сходно другом ставу § 34. кривичног закона од дана издржане или опроштене казне, и да оно траје пет година сходно наређењу из члана 53. в. закона о општинама, јер сматрамо — пошто дела из § 112. и 132. кривичног закона не повлаче губитак грађанске части, и пошто не може бити гдворора о року који би се рачунао од повраћаја грађанске части, кад грађанска част није ни одузимана, — да је законодавац у овом законском пропису хтео управо рећи ово: за председника, подпредседника, кметове и остале општинске часнике не могу бити изабрани они, који су редовним или дисциплинарним судом осуђени за безчасна дела или за злочинства и преступе учињене из користољубља, док не прође пет година од дана, када су повратили грађанску част, као и они, који су осуђени за дела из § 112. кривичног закона, док не прође пет година од дана, када су казну издржали. Други какав коментар, по нашем мишљењу, не би одговарао смислу закона.

У пракси пак ово питање се расправљало на разне начине: неки пут се сматрало, да лице, осуђено за дело из § 112. кривичног закона не може бити часник општински, други пут да може без обзира на какав рок. Државни Савет недавно је расправно један конкретни случај овако: решио је да један изабрани председник општински, који је пре три године био осуђен на затвор због дела из § 112. у вези са § 132. кривичног закона, може бити општински председник са ових разлога: пошто се из извршне судске пресуде види, да дотични није осуђен уз казну и на губитак грађанске части, то на њега не може бити примењен пропис члана 53. в. закона о општинама, према коме онај, који је осуђен и на губитак грађанске части, па је грађанску част повратио, не може за пет година од дана повраћаја грађанске части бити изабран за председника и часника општинског.

Овакво посматрање Државног Савета не одговара нашем тумачењу.

— Желети је, да административна јурисдикција буде једнообразна.

А. Ј. Кузмановић.

ИЗ СТРАНОГ СВЕТА

Италијанска штампа и извештаји о кривичним процесима. — Конгрес италијанске штампе, одржан у Венецији, донео је једну одлуку, која изазива потпуно расположење код свих криминалиста. Та је одлука следећа: Четврти савезни Конгрес штампе, пред фактом све већег и већег развијања судске хронике а увиђајући незгоде које отуда произлазе за успешно вођење истрага по тежим и озбиљнијим делима, изражава жељу, да штампа италијанска пађе у савести своје сопствене одговорности критеријум за оцену и одлучивање шта треба да публикује, и да нема пред собом као задатак да само задовољи радозналост света, већ да над-а-све стави више интереса индивидуалног права и колективне корисности.

* * *

Казна батинања у Енглеској. — Интересантно је видети, како се примењује казна батинања у Енглеској — У старом праву Енглеском, ова је казна врло често употребљавана; могла се применити чак и на жене; а могла се извршити и јавно пред светом; ова се казна употребљавала једно време за оне случајеве, када кривац, осуђен на новчану казну, неће исту да плати. — Већина одредаба о батинању укинута је. По садашњем праву у Енглеској, ова казна може да се примени једино: према малолетницима мушкога пола, према скитницама који се не поправљају (или боље рећи према битангама — incorrigibles rogue — а ту долазе особе осуђене по други пут као скитнице и нерадници; особе, које после осуде због скитње побегну из казног завода, где су затворене; и особе, које, један пут осуђене због нерада и скитње, противстану органима власти, кад ови хоће да приступе њиховом притварању. За скитницу или битангу, као rogue and vagabond, сматра се: лице окривљено због ленствовања и ненаравствености, кад је раније било већ осуђено као такво; хвалише,

који говоре о авантурама; скитнице, који не могу да покажу одкуда им средства за частан живот; просјаци, који излажу своје ране и повреде; лица која се коцкају по јавним местима; лица, која намерно излажу неморалне публикације или која намерно излажу себе на непристојан начин у намери да увреде какву жену; особе, које се затеку у зградама, двориштима, баштама и другим местима а ту се увукле у намери да изврше неко противправно дело; итд.), и најзад ова казна батинања може да се примени и према крадљивцима, кад ови раде са насилјем. — У ствари, готово једино малолетници се осуђују на батинање и ова казна је доста често примењена. У 1910. години бој је био досуђен у 1617 случајева као главна казна и у 32 случаја као споредна казна. (У 1345 случајева кривац је извршио просту крађу или преступ раван обичној крађи; у 22 случаја кривац је довео до опасности по живот путнике на жељезници; у 10 случајева кривац је нападао на част девојке млађе од шеснајест година, итд.). — У току исте 1910. године свега пет битанге пунолетне су осуђене на батине. — Независно од случајева, када се казна батинања досуђује као главна или као споредна казна пресудом против кривца, има случајева где малолетници, учиниоци незнатнијих кривичних дела, бивају отпуштени пошто се најпре избију ради поправке. Енглески судија, који има врло пространу власт, може, кад утврди кривицу малолетника, позвати малолетникове родитеље, те да они изаберу, да ли да малолетник буде осуђен прописно, или да кратким путем буде избијен те да се поправи и да се више не сети, да кривицу чини. У 1910. години родитељи су у 85 случајева изабрали овај други пут. — Казна батинања била би свугде благословена, кад би свугде било енглеских судија.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Деловођа општине трстеничке актом од 8. октобра ове године упутио је питање овакве садржине:

Једно је лице као земљоделац осуђено због кријумчарске кривике по закону о монополу дувана на

новчану казну, а осуђено је на новчану казну и због једне шумске кривце. То је лице сиротног имовног стања и има уверење о сиротном стању, које му је издала општинска власт. Пита се: може ли се за извршење ових казни узети у попис и продати кућа кажњенога земљоделца у којој обитава, као и кућни плац?

Одговор:

По закону о монополу дувана кажњава се као кријумчар новчано од сто педесет до хиљаду и осам стотина динара или затвором до годину дана ко учини ове преступне кријумчарске кривце: ко противно законским прописима увози дуван са стране; ко дуван без дозволе сади; ко има дозволу за сађење дувана, па ништа не преда од своје бербе или преда само једну трећину од исте; код кога се нађе дуван у листу или дуванско семе, а нема права да то држи и чува по одредбама законским; ко продаје непрерађен дуван; ко продаје дуван прерађен у другим радионицама а не у државним фабрикама; ко купује дуван с друге стране а не од продавница Монополске Управе а дуван није прерађен у државној радионици Монополске Управе или је унесен са стране или код кога се нађе кријумчарског дувана више од пет грама; код кога се нађе алат за прерађивање дувана; купац који дуван продаје ван свога закупног реона; купац који дуван намењен за срез с већим процентом продаје у срезу с мањим процентом; и купац, који мало-продавцима продаје дуван са мањим процентом од онога, на који се приликом закључења уговора о закупу обавезао. — Кад пресуде постану извршне, шаљу се на извршење полицијској власти, која је дужна извршити их најдаље у року од тридесет дана осем случаја, ако се морају извршити из непокретног имања осуђеног. — Ако осуђени не би имао покретности или непокретности откуда би му се могла наплатити казна због преступне кријумчарске кривце по закону о монополу дувана, казна му се замењује затвором, рачунајући пет динара за један дан затвора. — За извршење ове казне по закону о монополу дувана може се осуђеном узети само једна трећина непокретног имања које му остане преко онога, што

му се по грађанском судском поступку (§ 471. тачка 4.) не може продати за дугове (члан 156. закона о монополу дувана). — Како се по тачки 4. § 471. грађанског судског поступка земљоделцу не може за извршење пресуде ради наплате узети у попис кућа са зградама и плацем кућним до једног дана орања као год и по пет дана орања земље за сваку пунолетну пореску главу у породици, то се кућа са окућницом још пре не може узети за наплату кријумчарске казне по закону о монополу дувана, јер се наплата ове казне може вршити само из једне трећине имаовине по одбитку онога што земљоделцу штити тачка 4. § 471. грађанског судског поступка.

Што се тиче наплате казне због шумске кривце, по закону о шумама, та ствар стоји другојаче. Наредијење из § 471. грађанског судског поступка не односи се на овај случај. Према члану 93. закона о шумама тражи се једино то, да се казна због шумске кривце изврши само из једне трећине имања осуђеног лица, ако је то могуће. Ако је казна толика, да је кривац не може платити трећином свога имања, онда се казна новчана замењује казном затвора, услед чега власт, која казну изриче, свагда у пресуди означаје, колико ће дана трајати затвор, ако се новчана казна не може платити трећином имања осуђеног лица.

* * *

Суд општине јањске актом број 405. од 27. септембра ове године упутио је питања овакве садржине:

1. Општина јањска у српско-бугарском рату ове године, као погранична, страдала је, услед чега је остала у врло очајном стању, тако да сада нема ни новаца нити других извора за вршење задатака и дужности, које општина има; прирез је недовољан и потрошен а делимично пропао; зајам се не може добити без одлуке зборске. Пита се: како ће општина доћи до финансиске потпоре и избећи ликвидацију?

2. Одбор општински је у јануару месецу ове године примио за деловођу општинског једног кандидата, који је требао поновни испит за деловођу да полаже октобра месеца прошле године, па га није могао полагати услед нередовних при-

лика у земљи. Пита се: да ли би овај деловођа могао остати на положају, кад је доказао уверењима других општинских судова, да је провео четири године као општински писар и то после свога пунолетства, и кад није до њега кривца што испит за деловођу није полагао? И,

3. Једном кмету општинском морала се уважити оставка на звање општинског часника. За вршиоца кметовске дужности одређен је одборник. Пита се: може ли овај одборник вршити дужност кметову до првих општих избора општинских часника због данашњих прилика?

Одговор на прво питање:

Општина се налази заиста у по све неповољном стању. Али ма какве неприлике биле, општина не може да престане функционисати: она има да допуњује и замењује државну власт. При постојећим негодама, општина треба да се помогне са свих страна колико може, а издатке да сведе на минимум. Прирез треба наплаћивати према могућности; а чим се буде могао сазвати збор, треба донети одлуку о задужењу општине према тачки 7. и 9. члана 33. закона о општинама, у колико то буде било потребно и у колико се помоћ или накнада општини не да с друге стране.

Одговор на друго питање:

Деловођа општинског суда поред услова: да је пунолетан, да ужива сва грађанска права, и да није никад осуђиван за злочинства, преступе или иступе учињене из користољубља, мора имати и тај услов, да је положио испит за општинског деловођу. Према члану 114. закона о општинама деловође, који су служили као писари или деловође општинске најмање три године дана до 24. децембра 1909. год. не мора да полагају испите по правилима, која се за полагање тих испита пропису. Према томе, означени деловођа, ако као општински писар није напунио три године до 24. децембра 1909. године, мора да положи претходно испит, па тек онда да буде општински деловођа. То пак, што он није положио испит због нередовних прилика, не значи, да он тај испит не мора полагати ни онда, када то буде могуће и да може остати стално на положају општинског деловође без испита.

Одговор на треће питање :

Кад је кмету уважена оставка на звање општинског часника, онда привремено кмета заступа један од одборника, докле се нови кмет не избере. Како су пак сада бирачи још на војним дужностима, а општински збор треба сходно члану 29. закона о општинама да буде скуп правних гласача једне општине, и како ће у скоро доћи редовни, општи, избори свих општинских часника, — то не би требало сада наређивати избор за једнога кмета у дотичној општини.

* * *

Суд општине јасиковачке актом № 842. од 17. септембра ове године упутио је питање овакве садржине:

Која је власт надлежна и дужна да саслуша ђачко родитеље због непунивања деце у школу?

Одговор:

Према закону о народним школама ученици су дужни уредно походити школу за сво време свога школовања. С тога је школски одбор дужан водити списак оних ученика, који пређу у друге школе и оних, који се преселе у друго место, и дужан је старати се, да свако дете проведе прописано време у школи. Изостанак од школе рачуна се једно пре или једно после подне. Учитељ цени изостанке, и, према члану 24. закона о народним школама, оправдава оне изостанке који су учињени из важних узрока, а неоправдане доставља месноме школском одбору. За ове изостанке месни школски одбор кажњава родитеље или старатеље ученичке или оне, који узимају децу у службу те им онемогућавају долазак у школу, и то за прва три дана опоменом, а после по двадесет пара за сваки дан изостанка у корист школске касе. (Родитељима ученика, који плаћају испод петнајест динара непосредне порезе, може се новчана казна заменити затвором или радом на општинским пословима, рачунајући пет динара за један дан затвора односно рада). — Пре него што се изречу ове казне, одговорна лица морају бити саслушана, јер кад би се казна изречла без саслушања одговорних због недоласка деце у школу, то би било противно наређењу из члана 11. Устава, по коме нико не може бити осуђен пре него што буде саслушан. —

Закон о народним школама нигде није предвидео, ко ће ова саслушања вршити, и због тога се у пракси неједнако тумачи, која је власт надлежна, да врши саслушање одговорних лица. — Учитељ је надлежан да оправдава изостанке, и кад нађе да их оправдати не треба, он оптужује одговорне месном школском одбору; из тога се може извести, да је учитељ надлежан и да саслушава одговорне, јер тек на основу тога саслушања и извијаја он може утврдити, да изостанке од школе не треба оправдати; кад већ саслуша родитеље или друге одговорне, он предмет, ислеђен, спроводи на решење школском одбору, који према томе нема потребу за поновно саслушавање одговорних лица јер их је једна школска власт већ саслушала. Само кад учитељ не би извршио та саслушања, а оптужбу би учинио месном школском одбору, одбор треба накнадно да се постара, да саслушање претходи изрицању казни. У овом случају председник школског одбора треба да врши саслушања, а председник је месног школског одбора председник политичке општине у којој је школа, или кмет онога села у коме је школа, а ако је он спречен онда најстарији члан општинског суда (у својству заступника). Како је пак председник школског одбора у сваком случају неки часник општине у којој је школа, то се у пракси не прави разлика, да ли тај часник саслушање у оваквом случају врши у својству органа општинске власти или у својству органа школске власти. — Дакле за вршење саслушања надлежна је школска власт, и то: учитељ, или, ако он саслушање не изврши а предмет упути школском одбору, председник месног школског одбора.

к.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА, КАСАЦИОНОГ СУДА, И ВИШИХ ВЛАСТИ

И лицима грађанског реда суде војени судови за извесне кривице учињене на земљишту које је постављено у мобилно или ратно стање.

(Одлука Касац. Суда од 12. Новембра 1912. г. № 11852)

Градски и срески суд за град Н. и срез н. послао је команди морав. дивиз. области акта кривице М. Ј. из М., због дела из § 85-а крив. зак., као надлежној у смислу Указа од 16. октобра т. г., објављеног у 239 бр. „Српских Новина“, по коме су за ислеђење надлежни војни судови.

Међутим војна власт, сматрајући да није надлежна за ислеђење ове кривице, вратила је била акта градском суду, наводећи да је овај надлежан зато, што је оптужени учинио ово дело пре публикације горњег Указа.

Градски је суд сматрао, да је војена власт надлежна за извијање и суђење овог дела, са ових разлога:

Указ од 16. Окт. пр. г., који нарађује да тамо означене кривице суде војни судови, наређује, дакле, другу надлежност за суђење извесних кривица, па према томе и други поступак. Питање о надлежности је питање формалног права и правила о томе излажу се у поступку. Како је у јавном интересу да се у сваком конкретном кривичном случају знађе материјална истина, то је у науци усвојено да нов поступак има повратну силу. Па како се горњим Указом, самим тим, што се наређује друга надлежност за суђење означених дела, наређује други поступак, то се поминути Указ односи и на кривице које су се десиле од дана мобилизације до њихове публикације, а не само на кривице после његове објаве, те је по томе војна власт надлежна за извијање и суђење кривице опт. М. Ј.

Услед појављенога Сукоба о надлежности. Касациони је Суд, на основу § 8. зак. о своме Уређењу, решио: да су за извијање и суђење ове кривице надлежни војни судови, са ових разлога:

»По § 297. зак. о поступ. вој. судову у кривич. делима, лица грађанског реда, на земљишту које је постављено у мобилно или ратно стање, потпадају под војне судови само за оне кривице, које буду указом означене, као и онда кад учине кривично дело у саучешћу са лицима за које је надлежан војни суд. По овлашћењу из овог зак. прописа, Указом од 16. октобра 1912. г. одређене су те кривице и у исто време прописано, да ће од тих кри-

вица судити војни судови све оне које су учињене од дана мобилизације, дакле од 17. септ. 1912. год. — Међу тим Указом одређеним кривицама је и кривица из § 85-а крив. зак., за коју се окривљује М. Ј., као лице грађ. реда, а коју је кривицу учинио 12. октобра 1912. год., дакле после дана, кога је објављено мобилно и ратно стање».

* * *

Један случај сукоба о надлежности између начелника војне станице и полицијске власти за извиђање и суђење кривице за бесправно крчмење пића.

(Одлука Касац. Суда од 2. августа 1913. г. Бр. 1686).

Касац. Суд расмотрио је акта сукоба о томе, ко је надлежан за извиђање и суђење кривице Ј. П. из М., оптуженог за бесправно крчмење пића, који се сукоб појавио између начелника среза моравичког и начелника кушићске војне станице, — па је нашао:

»Кад се из акта овог предмета види да је начелник војне станице дозволио оптуженом Ј. П. као војном обвезнику продају животних намирница и пића станичном особљу и пролазећим војним трупима. па ту дозволу надлежна виша власт (в. акт команданта IV пуков. окр. команде од 26.—VI—1913 бр. 1148) оценила као засновану на уредби о служби у позадини војске, — онда се има узети, да и питање о кривици опт. Ј. П., које се тиче правилне примене дате му дозволе, може бити предмет оцене само војне, а не грађанске власти, начелника среза моравског, у толико пре што је полиц. власт, према чл. 69. уредбе о војној дисциплини и §. 24. полиц. уредбе, надлежна за извиђање и суђење иступа које учине војници кад су на одсуству, а међутим тај случај није овде, јер је опт. Ј. П. на војној дужности».

J.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Живојин Павловић из Суботице, који одговара за опасну крађу побегао из затвора.

Живојин је стар 22 године, раста средњег, очију црних, бркова црних, у војничком оделу.

Депеша начелника среза посавотамнавског Бр. 3997.

Непознати зликовци, ноћу између 14. и 15. ов. месеца извршили су убиство над Ђорђем Чолаковићем и Николом Перићем из Крњева, а по убиству бацили су их с пута у једно имање атара општине мало-планске, том приликом зликовци су им однели 600 до 700 динара.

Депеша начелника среза орашког Бр. 7030.

Никола Глигоријевић, слуга из Паљина, извршио је крађу, па затим побегао.

Никола је стар 60 година, средњег раста, просед, смеђ у сељачком оделу.

Акт Управе града Београда Бр. 29781.

ТРАЖИ СЕ

Милован син Михаила *Василевића*, из Доње Трпче, отумарао је од своје куће незнано где; стар је 12 година, очију крупних-буљавих, носа малог, раста ситног, танко говори.

Акт начелника среза љубићског Бр. 13240.

Данило-Дача Ђорђа Д. Ђермановића, из Вел. Извора, отумарао је од своје куће незнано где; стар је 11 година, смеђ, очију црних.

Акт начелника среза зајечарског Бр. 12494.

НАЂЕНИ ЛЕШЕВИ

На дан 8. ов. месеца нађен је у јазу Сарићеве воденице на реци Тимоку непознати **човечији леш**; стар 30—35 година, висок је 175 см. смеђе косе, риђих бркова, од одела има антерију од црног сукна, кошуљу од белог памучног платна извезена на прсима и рукавима, на ногама говеђе опанке.

Акт Управе града Београда Бр. 31124.

На дан 3. ов. месеца са десне стране пута Чукарица—Обреновац, нађен је обешен о једну врбу један

непознати **човечији леш**, чију слику износимо, стар 20—22 године; смеђ — црномањаст, малих наусница, без браде, дугачког лика, очију затворено-смеђих, у оделу босанско-хер-

цеговачком, плаве чакшире, црвени цемадан гуњић и гуњ.

Акт начелника среза врачарског Бр. 12204.

На дан 7. ов. месеца избацила је река Дунав **леш** непознатог човека на обалу више села Корабова, леш је нађен у пола распаднутом стању, има на себи кошуљу и прслук од беле тканине, крагну од каучука са малом кратком машном, леш изгледа да је некога радника.

Акт Управе града Београда Бр. 31116.

КРАЂА СТОКЕ

Непознати лопови украли су Милутину Ристићу из града Сталаћа, једнога **коња** дората, са белим пегама по плећима.

Акт Управе града Београда Бр. 30240.

Непознати лопови украли су Благоју Николићу из Губина Дола, једну **ждребицу**, стару 3 године, репа подсечена, без других роваша.

Депеша начелника среза ужичког Бр. 8249.

Непознати крађивци украли су Данилу Благојевићу, из Жабара, једну **кобилу**, стару 3 године, млаке доратасте, без жига.

Депеша начелника среза моравског округа пожаревачког Бр. 10951.